टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार

अक्षयकोष सञ्चालन तथा पुरस्कार कार्यविधि-२०८०

पृष्ठभूमि

भ्रष्टाचारविरुद्ध, सुशासन प्रवर्द्धनका लागि कलम चलाउने, पत्रकारितामार्फत सुशासनका लागि महत्वपूर्ण योगदान गर्ने पत्रकारलाई पुरस्कृत गर्न बिर्तामोड- ४ स्थायी घर भई हाल अमेरिकाको टेक्सासमा रहेर व्यापार व्यवसायका साथै सामाजिक कार्यमा संलग्न हेम पाठक र सरिता पाठकले स्थापना गरेको हेम-सरिता फाउण्डेशनले आफ्ना पिता टंकप्रसाद पाठक र माता रमादेवी पाठकको नामबाट हरेक वर्ष टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गर्न नेपाल पत्रकार महासंघ झापा शाखासँगको मिति २०८०।०८।१७ गते आइतबार नेपाल पत्रकार महासंघ केन्द्रीय कार्यालयमा सम्झौता गरी अक्षयकोष स्थापना गरेर २०८० बाटै पुरस्कार वितरण गर्ने सन्दर्भमा अक्षयकोष सञ्चालन र पुरस्कार व्यवस्थापनको कामलाई अझ व्यवस्थित, निष्पक्ष र पारदर्शी बनाउन वाञ्छनीय भएको हुँदा यो कार्यविधि तयार गरी लागू गरिएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

क) यो कार्यविधिको नाम टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार कार्यविधि,२०८० रहनेछ।

ख) यो कार्यविधि नेपाल पत्रकार महासंघ झापाको कार्यसमिति बैठकबाट अनुमोदन भएपछि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

क) 'टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार' भन्नाले हेम पाठक र सरिता पाठकले हेम-सरिता फाउण्डेशन अन्तर्गत नेपाल पत्रकार महासंघ झापालाई अक्षयकोष रकम प्रदान गरी स्थापना गरिएको पुरस्कारलाई बुझिनेछ।

ख) 'दाता' वा 'दाता परिवार' भन्नाले बिर्तामोड-४ स्थायी घर भई हाल अमेरिकाको टेक्सासमा बसोबास गर्दै आउनुभएका हेम पाठक र सरिता पाठक तथा निजको परिवारलाई बुझिनेछ।

ग) 'पत्रकार' भन्नाले नेपाल पत्रकार महासंघ झापाको सदस्य भई छापा, विद्युतीय वा अन्य कुनै प्रकारको माध्यमबाट पत्रकारिता कर्म गरेको व्यक्ति/संस्था बुझिनेछ।

घ) 'अक्षय कोष' भन्नाले 'टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार' प्रयोजनका लागि कुनै वाणिज्य बैंकमा मुद्दति निक्षेप गरिएको संरक्षित रकमलाई बुझिनेछ।

ङ) 'प्रतिनिधि' भन्नाले दाताका तर्फबाट उपस्थित व्यक्ति बुझिनेछ। दाताको प्रतिनिधिको रुपमा बिर्तामोड-४ का यज्ञ पाठक रहनुहुनेछ। उहाँको अनुपस्थितिमा राजु पाठक प्रतिनिधि रहनुहुनेछ।

च) 'हकवाला' भन्नाले दाता परिवारको कानूनी उत्तराधिकारी बुझिनेछ।

३) अक्षय कोष र पुरस्कार वितरण :

क) पुरस्कार स्थापनाको सम्झौतापछि दाताबाट प्रदान गरिएको रु.५,००,०००/-(अक्षरेपी पाँच लाख रुपैयाँ मात्र)रकमको अक्षय कोषको सुरुवात गरिएको छ। उक्त रकम स्थानीय बाणिज्य बैंकमा मुद्दति खाता खोली बर्सेनि प्राप्त ब्याजबाट पुरस्कार प्रदान गरिनेछ। अक्षयकोषको रकम कुनै पनि परिस्थितिमा खर्च गर्न र फिर्ता लैजान पाइने छैन।

ख) पुरस्कार वितरण २०८० बाटै शुरु गरिने छ। २०८० सालको पुरस्कारको राशि दाता परिवारले सम्झौताकै समयमा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ। अक्षयकोषको व्याजबाट प्राप्त रकम पुरस्कार राशि प्रयोजनबाहेक अन्यत्र खर्च गरिने छैन।

४) कोष सञ्चालन : दफा ३ अनुसारको अक्षय कोष वा बैंक खाता सञ्चालन गर्न दाता वा दाताको प्रतिनिधि, नेपाल पत्रकार महासंघ झापाका अध्यक्ष र कोषाध्यक्षका नाममा संयुक्त बैंक खाता खोलिने छ। चेक कारोबार गर्दा महासंघका अध्यक्ष वा कोषाध्यक्षमध्ये एक जना र दाता वा दाताको प्रतिनिधिमध्ये एकजनाको हस्ताक्षर अनिवार्य गरिने छ।

५) संरक्षक

क) अक्षयकोष तथा पुरस्कारको संरक्षक दाता परिवार र नेपाल पत्रकार महासंघ झापा शाखा रहने छ।

६) कार्यालय

नेपाल पत्रकार महासंघ झापा शाखाको कार्यालय नै यस पुरस्कार समितिको कार्यालय हुनेछ।

७) पुरस्कारको नाम र कार्यक्षेत्रः

क) नामः 'टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार'

ख) कार्यक्षेत्रः यो पुरस्कारका लागि कार्यक्षेत्र झापा जिल्ला हुनेछ । जिल्लाको कुनै पनि सञ्चारमाध्यममार्फत वा जिम्मेवारीमा रहेर भ्रष्टाचारविरुद्ध, सुशासन प्रवर्द्धनका लागि कलम चलाउने नेपाल पत्रकार महासंघ झापाको सदस्य पत्रकारलाई पुरस्कार प्रदान गरिने छ ।

८) पुरस्कार रकम र राशि :

क) 'टंकप्रसाद-रमादेवी पाठक पत्रकारिता पुरस्कार' को राशि रू.५०,५५५ (अक्षेपी पचास हजार पाँच सय पचपन्न रुपैयाँ मात्र) रहनेछ।

माथि उल्लेखित पुरस्कारको रकम थपघट गर्नु परे दातासँगको परामर्शमा नेपाल पत्रकार महासंघ झापाले गर्नेछ ।

कुनै वर्ष कोषबाट प्राप्त ब्याज रकमबाट पुरस्कार प्रदान गर्न अपुग भएमा दाताको तर्फबाट थप गरिने छ ।

९) पुरस्कारका लागि सिफारिस समिति : पुरस्कार प्रदान गर्नका लागि उपयुक्त पात्रको नाम सिफारिस गर्न निम्नानुसारको समिति रहनेछ ।

क) अध्यक्ष, नेपाल पत्रकार महासंघ झापा - संयोजक

ख) दाता वा दाताको प्रतिनिधि- सदस्य

ग) पछिल्लो पटक पुरस्कृत प्रतिभा - सदस्य

१०) पुरस्कारको अनुमोदन एवम् निर्णय : दफा ५ बमोजिमको समितिबाट सिफारिस भई आएका पत्रकारको नाम नेपाल पत्रकार महासंघ को कार्यसमितिले अनुमोदन गरेपछि मात्र पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।

११) वितरण गर्ने दिन : हरेक वर्ष डिसेम्बर ९ तारिखका दिन भ्रष्टाचारविरुद्धको अन्तर्राष्ट्रिय दिवसका अवसरमा यो पुरस्कार प्रदान गरिने छ । २०८० सालको पुरस्कारको प्रदान गर्ने मिति भने आपसी सहमतिमा तय गरिने छ ।

१२) उद्देश्य

क) नेपाली पत्रकारिताको माध्यमबाट भ्रष्टाचारविरुद्ध तथा सुशासनको पक्षमा झापा जिल्लामा रहेर उल्लेख्य योगदान पुऱ्याउने पत्रकारलाई प्रेरणा प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्य अक्षयकोष तथा पुरस्कार समितिको हुनेछ ।

१३) भाषा/माध्यम

क) नेपाली भाषाको माध्यमबाट गरिएको पत्रकारितामार्फत भ्रष्टाचारविरुद्ध तथा सुशासनको क्षेत्रमा टेवा पुगेको बुझ्नु पर्ने छ ।

१४) प्रतिभा (व्यक्तित्व) को छनौट मापदण्ड र प्रक्रिया

क) झापा जिल्लामा रहेर पत्रकारितामा क्रियाशील सञ्चारकर्मी हुनु पर्नेछ ।

ख) पुरस्कृत हुने सम्पादक, प्रतिनिधि, समाचारदाता, स्तम्भकार, फोटो पत्रकार, छापा वा विद्युतीय सञ्चार माध्यम (पत्रिका, रेडियो, टेलिभिजन, अनलाइन) मध्येका सञ्चारकर्मी हुनुपर्नेछ ।

ग) पुरस्कार समितिले आवश्यक ठानेको खण्डमा व्यक्तित्वको योग्यता सम्बन्धी प्रमाणहरु माग्न सक्नेछ ।

घ) एकपटक पुरस्कृत भइसकेको व्यक्तिलाई पुनः पुरस्कृत गर्न सकिने छैन ।

ङ) प्रतिभा वा व्यक्तित्व नेपाली नागरिक हुनु पर्नेछ ।

च) झापा कार्य क्षेत्र बनाई विदेशी सञ्चार माध्यमसँग सम्बद्ध नेपाली पत्रकार पनि पुरस्कारका लागि छनौट हुन सक्नेछन् ।

छ) नेपाल पत्रकार महासंघको सदस्यता प्राप्त गरेका पत्रकारहरु मात्र पुरस्कारका लागि छनोट हुन सक्नेछन् ।

ज) नेपाल पत्रकार महासंघको आचारसंहिता उल्लंघन गरेको ठहरिएका, महासंघको सम्पत्ति तिर्न बाँकी देखिएका पत्रकार पुरस्कार पाउनका लागि योग्य ठहरिने छैनन् ।

झ) पुरस्कृत हुने पत्रकार छनौटका लागि छनोट समितिले कम्तीमा १५ दिनको समयअवधि राखेर सार्वजनिक सूचना जारी गर्नुपर्नेछ । आवेदकबाट त्यसवर्ष प्रकाशन प्रशारण भएका समाचार सामग्रीका प्रमाणसहित पेश गरेको आवेदनका आधारमा उत्कृष्ट पत्रकार छनोट गर्नुपर्नेछ ।

ञ) हरेक तीन वर्षमा कम्तिमा एक वर्ष पत्रकार महिलालाई पुरस्कार प्रदान गरिने छ ।

१५) कार्यविधिको व्याख्या :

यस कार्यविधिको व्याख्या नेपाल पत्रकारका महासंघ झापा शाखाको कार्यसमितिले गर्ने छ ।

१६) दाताको अविच्छिन्न उपस्थिति र हक हस्तान्तरण :

क) दाता वा दाताको प्रतिनिधि वा हकवालाले इच्छा गरेसम्म पुरस्कार वितरण प्रक्रियामा सहभागी गराउनु पर्ने छ ।

ख)दाता वा दाताको हकवालाले अक्षय कोष र पुरस्कारसम्बन्धी आफूमा निहित अधिकारको हक नेपाल पत्रकार महासंघ झापालाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने छ ।

१७) पुरस्कार वितरण हुन नसक्ने अवस्था : कुनै विपत्ति वा नियन्त्रणभन्दा बाहिरको परिस्थिति उत्पन्न भई कुनै वर्ष पुरस्कार वितरण गर्न नसकिने मनासिब अवस्थामा सो वर्षको पुरस्कारसमेत अर्को वर्ष वितरण गरिने छ । माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए पनि कुनै कारणवश पुरस्कार वितरण हुन नसक्ने अवस्था आए वा पत्रकार महासंघले वितरण गर्न नचाहेमा अक्षय कोषमा भएको सम्पूर्ण रकम र त्यसको बाँकी रहेको व्याज रकम दाता वा दाताको हकवालामा हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

१८) शेषपछिको हक : दाताको आधिकारिक हकवाला नै शेषपछिको हकवाला हुनेछ । यदि हकवाला पनि उपस्थित नभएमा वा यस कार्यमा सहभागी हुन नचाहेमा कोष सञ्चालन र पुरस्कार वितरणको सम्पूर्ण जिम्मेवारी नेपाल पत्रकार महासंघ झापा शाखाको हुनेछ ।

१९) पुरस्कार स्वेच्छाले फिर्ता गर्न सक्ने : यस कार्यविधि बमोजिम प्राप्त गरेको पुरस्कार कसैले फिर्ता गर्न चाहेमा महासंघ झापामा फिर्ता बुझाउनु पर्नेछ ।

२०) बाधा अड्काउ फुकाउने : यस कार्यविधि कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा, अड्चन आइपरे दातासमेतको परामर्शमा नेपाल पत्रकार महासंघ झापा शाखाले बाधा फुकाउने छ ।